

**Министарство просвете и спорта Републике Србије
Програм реформе средњег стручног образовања**

Јединица за имплементацију програма

Отона Жупанчича 30, 11000 Београд

Тел.: + 381 11 260 8181

E-mail: office@vetserbia.edu.yu

www.vetserbia.edu.yu

“СТРУЧНА ПЕДАГОГИЈА ”

У ОБУЦИ НАСТАВНИКА СТРУЧНИХ ШКОЛА:

**Програм обуке за интерне и екстерне
носиоце промена у Програму реформе
средњег стручног образовања – фаза II**

Аутори

Јасминка Марковић и Мајкл Аксман

Београд, новембар 2006.

***“Реци ми и заборавићу,
Научи ме и запамтићу,
Укључи ме и научићу .”***

**Бенџамин Франклин
(1706-1790)**

“Шта је стручна педагогија?”

Ово питање су нам много пута до сада поставиле наше колеге у Србији, од тренутка када смо почели да користимо овај термин, а сада чак одржавамо тродневну радионицу на ту тему. Желимо да будемо што јаснији и до покушамо да опишемо, шта ми мислимо да је стручна педагогија.

Када се осврнемо на горе поменути изјаву Бенџамина Френклина и покушамо да то применимо на наше ученике како би они заиста нешто научили, онда би требало размотрити неколико ствари.

Не само у Србији, већ и у Европи, стање у обуци наставника се знатно променило у последњих 10 -15 година, што је резултирало програмима обуке за наставнике који су фокусирани на:

- Нове профиле наставника стручних предмета који су усредсређени на рад и пословне процесе стручних дисциплина (уместо на својствену систематску структуру стручних дисциплина),
- Комбиновање теоретских и практичних аспекта у начину предавања у ситуацијама које могу бити поткрепљене животним или радним искуством,
- Наставнике стручних предмета који могу користити све више теоретске и практичне аспекте у својим предметима,
- Нове радне методе и нову улога наставника («од предавача ка модератору наставних процеса»),
- Припрема нове генерације стручних педагога који могу планирати, изводити и оцењивати наставне јединице тако што ће се до решења долазити заједно са ученицима (уместо одговора на питања која су поствљана много пута свим генерацијама ученика),
- Релевантност обука за наставнике у односу на ученике, запослене, као и лично за наставнике (релевантност у смислу померања система стручног образовања ка тржишту рада).

Ове и многе друге ставке су кључна питања стручне педагогије и ви сте сигурно у праву, ако мислите да је ово немогуће научити за три дана! То је разлог зашто је питање стручне педагогије покренуто у области обуке наставника пре и у току

радне службе у средњим стручним школама у Европи. У неким земљама се спроводе програми подршке новим наставницима у средњим стручним школама у прве две године њихове каријере (предобука), а затим се обезбеђују инструкције и саветовања у осталом делу њиховог професионалног рада (обука у току радне службе).

Наш циљ са другим кругом обука названим *стручна педагогија* је да се фокусирамо на многе педагошке теме које се односе на предавање у стручним школама, тако да ћемо се у током ове тродневне радионице бавити :

- Планирањем и избором одговарајућих наставних јединица у оквиру стручних предмета,
- Идентификовањем кључних компетенција у стручном образовању и учењу које је засновано на развоју компетенција,
- Стицању искуства у *микро* настави,
- Идентификовањем критеријума за посматрање извођења наставних јединица,
- Израдом форми за извештавање о микро настави, као и пробним наставним методама,
- Усвајањем методе «рефлексивног учења»¹
- Размишљањем о радним и пословним процесима који се односе на стручно образовање.

Овакав семинар је један од семинара у оквиру обуке за наставнике школа које су укључене другу фазу Програма реформе стручног образовања. Ово је други круг обуке у овом Програму и намењен је интерним и екстерним носиоцима промена.

---

¹ *Рефлексивно учење (Активна настава)* одговара немачком термину "*Handlungsorientierung*" и заправо значи структурирање наставног процеса у стручном образовању који је релевантан за наставнике, свеобухватан, подразумева заједнички групни рад на планирању и изради стратегија које обухватају активности и коначну евалуацију резултата. Тренутно предавање у стручном образовању се може описати као обучавање ученика да вози седећи све време на сувозачевом месту. Насупрот томе рефлексивно учење подразумева да ће ученик седећи на месту возача учити и заиста научити да вози. Термин рефлексивног учења први пут је употребљен у «Сименсу» у Немачкој, раних 90 –их.

Табела 1: Организација обуке наставника у области стручне педагогије

Дани	Модули обуке	Садржај	Циљеви
Први дан пре подне	Блок 1 и 2	Искуства у раду као носиоца промена у протекла 2 месеца	<ul style="list-style-type: none"> • Размена искустава • Израда, именовање и увођење нових тема • Бити самоуверен када су у питању наставне теме • Јасна представа о концепту «кључних компетенција»
Први дан после подне	Блок 3 и 4	Теме и садржаји стручног образовања Однос према планирању садржаја и тема, компетенција и квалификација	
Други дан пре подне	Блок 5 и 6	Структурна анализа наставе и смерница за посматрање наставног процеса, микро настава, припрема и реализација	<ul style="list-style-type: none"> • Израда критеријума за посматрање наставног процеса и анализу, • Научити како припремити микро наставу, • Планирање и спровођење микро наставе
Други дан после подне	Блок 7 и 8		
Трећи дан пре подне	Блок 9 и 10	Реализација микро наставе	<ul style="list-style-type: none"> • Планирање, извођење и евалуације микро наставе, • Идентификовање начина коришћења стручне педагогије у огледним школама у Србији
Трећи дан после подне	Блок 11	Преношење потенцијала за интерне и екстерне носиоце промена	

Блок 1: Искустава у раду носиоца промена у последња 2 месеца

Тема: Процењујемо ново искуство које смо стекли као носиоци промена!

Циљ: Размена искуства

1.	Договор о раду	Модератори представљају план рада и дају потребна објашњења
2.	Причамо о прошлих неколико месеци и искуствима у улози носиоца промена	Метод: Умрежавање (погледати карт метода)
3.	Дискусија о снази, слабостима, могућностима и претњама (СВОТ анализа) током рада носиоца промена	Дискусија за округлим столом

Блок 2: Израда наставних јединица

Тема : Пут до наставне јединице у стручном предмету

Циљ : Израда, називи и увођење наставне јединице у школама

1.	<p>Спремни сте да идентификујете теме уз питања :</p> <p>Који наслов наставне јединице је више мотивишућу: “Примена стандарда ХЦЦП програма“ или “Примена система безбедности хране – Како доћи до квалитетног оброка?!” (након што су ученици упознати са изгледом кухиње, протоцима хране кроз кухињу и потребом за стандардизацијом безбедносних мера и контроле квалитета).</p>	<p>Фокус је на следећим кључним питањима:</p> <p>Какав је мој однос, као наставника, према садржају?</p> <p>Шта желим да постигнем овим?</p> <p>Како ћу приближити дати садржај ученицима?</p> <p>Шта су могућности, а шта ограничења? Како да тему направим атрактивном ?</p>
2.	Размишљања и предлози за наслов наставне јединице	Метод : Флип-чарт , могуће је користити мапу ума
3.	Задатак : Пронађите теме и наставне јединице из вашег стручног предмета и објасните начин вашег размишљања/виђења!	Метод: Групни рад

Блок 3: Припрема часа у перспективи
Тема : Мој час би требало да има тему – припрема у перспективи !
Циљ : Бити самоуверен када се припремају наставне јединице

1.	Размишљање и предлози о припреми наставне јединице	Метод : Групни рад – евалуација , (видети карту метода) Дискусија о предлозима учесника о претходном радном блоку са аспектом “Зашто би ученици требало да уче ово?”
2.	Увод : Веза између теме, наставника и ученика	“1001 почетак ” , модератор води интерактивну дискусију са учесницима
3.	Процес уобличавања теме	Три нивоа «комуникације о теми» по Куновој теорији (1975) <ul style="list-style-type: none"> • Појединачни • Групни и • Садржајни

Блок 4: Компетенције и квалификације – где су разлике ?
Тема : Размишљамо о циљевима наставне јединице за стручни предмет који предајемо !
Циљеви :

- **Договор о томе «шта» би наши ученици требало да уче и «како» би тај наставни процес требало да изгледа**
- **Назначавање разлика међу наставним циљевима, компетенцијама и квалификацијама**

1.	Рад на изради различитих нивоа циљева у планирању наставе : <ul style="list-style-type: none"> - Интердисциплинарни - Заснован на компетенцијама - Радно оријентисан - Животне вештине - Образовни - Морални - Итд . 	Метод : Постављање питања учесницима
2.	Анализа фразеологије наставних циљева, вештина, компетенција и квалификација	Презентација учесника: листе циљева и класификација наставних циљева, вештина, компетенција и квалификација (видети анекс 2 и 4)
3.	... И која је сврха циљева у нашим стручним предметима ?	Пленарна дискусија

Блок 5: Структурна анализа наставе и израда смерница за посматрање наставе

Тема : Ми ћемо израдити критеријуме за посматрање наставе !

Циљеви :

- **Значајан број различитих варијанти у наставном процесу**
- **Развој критеријума за посматрање наставе и анализу**

1.	Питање : Које аспекте би наставник стручног предмета требало да узме у обзир у планирању наставе, извођењу (дидактички и методички) и интеракцији са одељењем ?	Методе : Карте (видети карту метода)
2.	Кластери резултата у новим категоријама	Визуелизација резултата на зиду
3.	Подела задатака за посматрање наставне ситуације с обзиром на резултате до којих су учесници радионице дошли у првој фази овог блока	Коришћење Форме за извештавање о огледном часу (видети анекс 2)

Блок 6: Микро настава (МН) - Припрема

Тема: Развијамо разумевање рада на основу концепта микро наставе!

Циљ: Научити како припремити час као микро наставу

1.	Питање: На шта се можемо фокусирати током часа, што не мора да обухвата цео час, већ само 15 минута, и шта може да буде изведено не са ученицима, већ са колегама који ће бити у улози ученика и посматрача?	Пленарна дискусија
2.	Шта је микро настава? Дефиниција и идентификација задатака	Метод: Референтни текст (погледати карту метода) и Анекс 3
3.	Задаци повезани са микро наставом за наставнике у три различита сектора.	Групни рад

Блокови 7-10: Микро настава (МН) - Реализација
Тема: Планираћемо, спроводити и евалуирати нашу микро наставу и помоћи
у евалуацији микро наставе других!
Циљ: Планирање, извођење и евалуација микро наставе

1.	Планирање и припрема микро наставе у групама у складу са интересовањима наставника и у складу са сектором коме припадају	Групни рад
2.	Различите групе ће представљати свој концепт микро наставе пред својим колегама	Метод: Микро настава (која ће бити снимана камером!)
3.	Анализа и евалуација микро наставе	Групни рад и пленарна дискусија

Блок 11: Трансфер потенцијала носиоца промена
Тема: Како употребити стручну педагогију у школи
Циљ: Идентификација начина употребе стручне педагогије у огледним
школама у Србији

1.	Објашњење главних елемената стручне педагогије који могу бити употребљени у стручним школама у Србији	Индивидуална и/или групна припрема
2.	Презентација закључака	Метод: Инфо маркет (погледати карту метода)
3.	Могуће адаптације на систем наставе у стручним школама у Србији	Дискусија за округлим столом

Анекс 1: Осам кључних компетенција у школама земаља ЕУ

Пратећи Лисабонски процес и тренутну дискусију о улози и функцијама стручног образовања и обуке у Европи која се, у принципу, своди на расправу о изради оквира кључних компетенција у ЕУ што подразумева следеће:

- Оквир је први покушај на европском нивоу да се обезбеди свеобухватна и уравнотежена листа кључних компетенција које су потребне за лично остварење, друштвено укључење и запослење у савременом друштву. Циљ је да послужи као «основно средство» за оне које се баве израдом политике и стратегије и оне који су одговорни за изналажење могућности за даље учење и школовање људи који су поборници доживотног учења, омогућавајући при том флексибилност оквира према потребама оних који уче и садржају.
- Термини «компетенција» и «кључна компетенција» се најпре односе на «основне вештине», мада је тај термин исувише ограничен с обзиром да се повезује са основном писменошћу и рачунским операцијама и оним што је више познато као разне «животне» вештине. Компетенција се сматра комбинацијом вештина, знања, склоности и ставова и укључује спремност ка додатном учењу по принципу знати-како. «Кључне компетенције» су кључне у три животна аспекта:
  - ✓ Лични развој и испуњеност кроз живот (културни капитал): кључне компетенције морају омогућити људима да следе и спроводе своје личне животне циљеве који потичу из личних интереса, тежњи и жеље за наставком учења током читавог живота;
  - ✓ Активно грађанство и учешће (друштвени капитал): кључне компетенције би требало да пруже сваком грађанину активно учествовање у друштву ;
  - ✓ Запошљивост (људски капитал): капацитет сваке особе да добије и обавља одговарајући посао на тржишту рада.

Дефиниција кључних компетенција

У складу са ширим погледом који је усвојила радна група о кључним компетенцијама, општа дефиниција кључне компетенције је следећа:

Кључне компетенције представљају преносиви, мултифункционални пакет знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лични развој и оствареност, запослење и активно учешће. Ово би требало развити до краја обавезног школовања или обуке и требало би да представља основу за даље школовање као део доживотног учења.

Преглед кључних компетенција

<p>1. Комуникација на матерњем језику</p>	<p>Комуникација је способност изражавања и интерпретације мисли, осећања и чињеница, усмено и у писаној форми (слушање, разговор, читање и писање), као и одговарајућу лингвистичку интеракцију на начин који одговара прилици и друштвеном контексту.</p>
<p>2. Комуникација на страном језику</p>	<p>Комуникација на страном језику подразумева већину ствари које се односе на комуникацију на матерњем језику. Заснива се на способности разумевања, изражавања и интерпретацији мисли, осећања и чињеница усмено и у писаној форми (слушање, разговор, читање и писање) као и одговарајућу лингвистичку интеракцију на начин који одговара прилици и друштвеном контексту. Комуникација на страном језику се, текоће, односи на вештине повезане са медијацијом и интеркултуралним разумевањем. Степен успешности варира у оквиру четири споменуте димензије, између различитих језика и у складу са појединачним лингвистичким окружењем и традицијом.</p>
<p>3. Математичка писменост и основне компетенције повезане са природним и техничким наукама</p>	<p>Математичка писменост је способност коришћења сабирања, одузимања, множења, дељења и других математичких операција у свакодневним ситуацијама. Овде су важнији ти процеси него њихов конкретни резултат, односно важнија је активност од самог знања. Научна писменост се односи на способност и вољу употребе метода које користе природне науке током откривања и објашњења закона природе. Технолошке компетенције се посматрају као разумевање и примена знања и методике техничких наука у циљу прилагођавања природног окружења како би се адекватно одговорило на људске потребе.</p>
<p>4. Техничке компетенције</p>	<p>Техничке компетенције се односе на добру и критичку употребу електронских медија за рад, одмор и комуникацију. Ове компетенције су уско повезане са логичким и критичким мишљењем, прикупљањем информација и веома развијеним вештинама комуникације. На општем нивоу ове вештине подразумевају употребу мулти –медијалних технологија у циљу приступања, прибављања, складиштења, производње, презентације и размене информација, као и комуникацију путем интернета.</p>

<p>5. Учити како научити</p>	<p>‘Учити како научити’ обухвата склоност и могућност организације и регулације учења, како индивидуалног тако и групног. Укључује правилно и ефикасно распоређивање времена, решавање постављених проблема, упознавање са процесима, евалуацију и асимилацију нових и старих знања, као и примену стечених знања у различитим контекстима – код куће, на послу, приликом образовања и на обукама. Уопштено говорећи, ‘учити како научити’ доприноси управљању и развоју нечије каријере.</p>
<p>6. Међуљудске и грађанске компетенције</p>	<p>Међуљудске компетенције подразумевају све форме понашања које морају бити у служби ефикасне и конструктивне комуникације у друштвеном животу појединца, и у циљу ефикасног али ненасилног решавања конфликта уколико је потребно. Ове компетенције су потребне у комуникацији две особе али и када комуницирамо у оквиру групе, било да се ради о пословној или приватној комуникацији.</p>
<p>7. Предузетништво</p>	<p>Предузетништво има своју активну и пасивну компоненту, али обе подразумевају покретања промена, прихватање иновација које неминовно долазе у виду спољних фактора који утичу на вас и ваш рад. Предузетништво, такође, подразумева преузимање одговорности са одређене поступке, било позитивне или негативне, развој стратешке визије, успостављање циљева и њихово остварење, мотивисаност и потребу да се буде успешан.</p>
<p>8. Креативне способности</p>	<p>Креативне способности укључују и заинтересованост за културу (музику, филмове, литературу и примењену уметност), креативност када су у питању нове идеје и њихово изношење.</p>

Анекс 2: Форма за извештавање о посматрању огледног/пробног часа***Посматрачки извештај о огледном часу господина/госпође***

.....

Датум	Час
У	Наставна јединица
Одљење	

1. ПланирањеСитуација у учионици

Дидактичке одлуке

Избор садржаја

- Редукција градива
- Постављање проритета

Циљеви

- Интердисциплинарност
- Заснованост на компетенцијама
- Оријентисаност ка стварном животу и запошљавању
- Образовање

Планирање процеса**Остваривање ученикове независности****Артикулација****Форме рада****Наставна средства и материјали****Контрола успешности учења****Иновативни потенцијал**

**Закључак о планирању компетенција :
Дидактичке компетенције**

2. Реализација часа (садржај)

Препознатљиве фазе

Независно планирање ученика

Постављање и именоване циљева

Самостални рад ученика

- Одговарајући ниво за ученике
- Одговарајући садржај
- Постављање приоритета
- Оријентисаност ка стварном животу и запошљавању

Самостално оцењивање ученика

Контрола успешности ученика

Закључак о реализацији компетенција (садржај):

2. Реализација часа (методе и комуникација)

Организација наставе

(Обука, предавање, пројекат)

Друштвене активности на часу

(Рад по групама, индивидуални, рад у пару)

Дидактичке функције

(Вежбање, пренос знања, примена, контрола итд.)

Наставни поступци

Компетенције повезане са комуникацијом

- Структура комуникације
- Јасност и стил
- Модулација
- Расподела комуникације између ученика и наставника

Коришћење наставних средстава и материјала**Учешће ученика и начини активирања ученика**

Закључак о реализацији компетенције (методе и комуникација):

3. Активност наставника**Начин опхођења/активности**

(Сигурност, смиреност, итд.)

Промовисање

- Само-оријентисаности
- Методичке компететности
- Компетенције учења
- Друштвене компетенције
- Моралност
- Компетенције које се односе на комуникацију

Активности предузете уколико дође до дезорганизације**Образовне компетенције****Однос према ученицима**

- Поштовање
- Разумевање
- Емотивност

**Закључак о активностима наставника :
Педагошке и друштвене компетенције**

Анекс 3: Микро настава

Шта је микро настава (МН)?

Микро настава (МН) је као настава која се одвија уз присуство других наставника и/или уз надзор инструктора наставе. МН се може користити за симулацију обе фазе наставе или за читаву наставу изван стварне школске ситуације карактеристичне за ученике у стручним школама.

Наставници примењују правила и очекивања за планирање делова микро наставе. У раду у паровима или по групама, они ће планирати и изводити МН ситуације, као што су на пример уводни или главни делови часа или за оцењивање.

Наставници ће бити оспособљени да израде мале јединице наставе након семинара из области стручне педагогије уз перспективу стварања листе извођења софистициране наставе у својим стручним школама.

Микро наставу би требало, уколико је то могуће, снимити што би се могло користити у саветодавном процесу пружајући при том довољну дискретност огледном извођењу пре него се то заиста примени у свакодневном раду. МН нуди мноштво наставних могућности са повратним информацијама наставницима у стручним школама како у Србији тако и било где другде.

То је разлог зашто ће се МН изводити редовно у већини радионица у оквиру компоненте обуке наставника Програма реформе средњег стручног образовања како би се наставници навикли да изводе наставу испред својих колега као и да направе ширу листу различитих наставних техника и да добијају повратне информације од других наставника.

Даље, микро настава ће се користити за припрему наставника стручних предмета за обука наставника у области примењене стручне педагогије која че се одржати у пролеће 2007. када ће бити обезбеђене *огледне наставне ситуације* за сваког појединачног носиоца промена у оквиру целокупне обуке наставника . Како би се обезбедио висок стандард огледних часова, намера нам је да радимо што пре на методама микро наставе.

Анекс 4: Радни лист о “КЉУЧНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА”

Значај кључних компетенција може се у потпуности схватити уз помоћ игре улога.

Замислите да сте директор школе и размислите које би способности желели да имате као руководиоца? Шта очекујете од обуке у смислу резултата и исхода који би олакшали вашу улогу руководиоца?

Замислите фазе обављања дужности вашег тима коме је поверен технички веома комплексан задатак. Кроз одговоре на ова питања, добићемо субјективан израз очекиваних исхода обуке.

a) *Није потребно да увек лично контролишете квалитет рада вашег особља, јер се само-процена и контрола сопственог рада подразумевају када је особље добро плаћено.*

- (1) Контрола је увек потребна
- (2) Таква ситуација је пожељна, али још увек нереална
- (3) Таква ситуација је могућа само уколико је особље адекватно плаћено
- (4) Лична контрола није увек потребна

b) *Да ли сматрате да особље може и треба да буде довољно одговорно у планирању радних активности, припреми средстава за рад, планирању трошкова, подели задатака итд. тако да се ви можете концентрисати на важније активности руковођења?*

- (1) Не, то је дужност директора
- (2) То би било лепо, али није реално
- (3) Да али у одређеној мери
- (4) У потпуности

c) *Да ли сматрате да је неопходно да ваше особље буде оспособљено да користи приручнике на систематичан начин и ради у складу са инструкцијама, израђује спецификације за алат, машине и делове, радне процесе у књигама, каталозима и интернету?*

- (1) Није неопходно
- (2) Пожељно, али не тако важно
- (3) Важно
- (4) Преко потребно

d) *Сваких неколико година нове технологије воде ка новим захтевима посла. Желео бих да моје особље иде у корак са временом и буде довољно мотивисано и способно да самостално учи на радном месту, јер их школа не може слати на курсеве усавршавања.*

- (1) Није потребно
- (2) Лепо, али нереално
- (3) Потребно у даљој будућности
- (4) Неопходно је већ сада

Сада саберите све бројеве које сте заокружили. Коначни резултат је _____

У случају да је ваш резултат мањи од 10, ваша очекивања као послодавца су веома конзервативна.

Ако имате више од 14 то представља добар начин размишљања у правцу модерног руковођења уз расподелу одговорности.

Запишите аргументе које сте разменили са тимом. Након сваке сесије тимског рада, биће пленарна дискусија о резултатима тимског рада, зато што остали тимови желе да знају зашто сте дошли до таквих резултата. Значи, без обзира које је ваше мишљење, важно је да имате разлоге за то.

Карта метода 019: Мрежа

Употреба	<p>Унапред припремљене карте са кључним речима радионице су распоређене по поду. Сваки од учесника узима једну карту коју доводи у везу са постављеном темом. Уколико не нађе ниједну одговарајућу, може узети празну карту и написати нову реч на њој.</p> <p>Затим, једна особа отпочиње, стављајући своју изабрану карту на под. Следећи учесник који сматра да његова карта највише одговара претходној, ставља своју (може је обележити стрелом на горе) и тако до краја док сваки учесник не спусти своју карту. Тако се из слагања карти може развити мрежа или организациони систем тема радионице. На овај начин се може доћи до кластера или до неких наслова.</p>
Коментар	<p>Група не би требало да има више од 20 чланова, а карата би требало да буде 2 пута више него учесника. Овај метод се може користити на почетку радионице (у комбинацији са уводном фазом). Карте се фокусирају на дату тему, али служе и за боље упознавање учесника.</p>
Материјал	<p>Карте са кључним речима, празне карте и оловке.</p>
Примери	<p>У току припреме радионице на тему рефлексивног учења, ја сам припремио следеће карте користећи методу мреже на самом почетку радионице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тимски рад • Годишње дидактичко планирање • Учење путем радионице Workshop teaching • Већи радни напор • Доста различитих материјала • Независно планирање • Захтеви организације • Наставник постаје фасилитатор у процесу учења
Ток обуке	<p>Овај метод се може користити готово на почетку, комбинујући га са планирањем радионице, како би се учесници боље упознали.</p>

Карта метода 020: Инфо маркет

Употреба	<p>Учесници бирају теме за које себе сматрају «специјалистима и припремају презентацијуу оквиру групе са колегама «специјалистима». Ово се увек може користити када су обрађене различите теме и пре пленарне дискусије, када модератор жели да буде сигуран да све групе имају исти ниво информација.</p> <p>Када се 4-5 ученика /учесника /наставника /итд. окупе заједно и припреме малу процену на такав начин да ће остатак групе «купити» оно што морају да презентују. У просторији би требало организовати простор као на пијаци са полицама.</p>
Коментар	<p>Овај метод је веома користан за размену информација и обично даје прилику слабијим учесницима да се расплину мало, док не стекну дух експерата који се може пренети и на друге.</p>
Материјал	<p>Све што може послужити да изгледа као стварна пијаца. Могу се потражити ствари на пијаци као што су полице, кишобрани...како би изгледало што реалније.</p>
Примери	<p>Све што би требало применити у одељењу/радионици /обуци наставника након рада по групама са одговарајућим различитим задужењима, као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увођење различитих одељења у модел предузећа , • Објашњавање стратегије која је коришћена у игри управљања каја се радила по групама, • Коришћење посебног метода у различитим ситуацијама у средњим стручним школама, • Идентификовање начина рада у области стручне педагогије у нашим школама, • Итд . . .
Ток обуке	<p>Овај метод се може користити за размену информација доступних другим групама.</p>

Карта метода 021: Референтни текст (Основни текст)

Употреба	<p>Учесници добијају најважније информације у једном тексту који је јасно структуриран и даје суштинске дефиниције и објашњења. Референтни текст (на немачком: <i>Leittext</i>) служи као основа информација за специфичну тему и требало би да га прочита и разуме свако од учесника у групи. Може се читати самостално или са партнером што има за предност да кроз разговор учесници одлуче како ће учити.</p> <p>Рад по групама се веома добро може припремити уз методу референтног текста.</p>
Коментар	<p>Референтни текст се сматра веома важним у процесу рефлексивног учења, зато што се на тај начин смањује број информација на оне које су апсолутно суштинске које је потребно знати када почне процес учења где ученици планирају, обављају и оцењују своје учење.</p> <p>Приликом писања овог текста четири ствари треба имати на уму:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Једноставност – писати тако да свако може разумети, • Јасна структура – тако да је потпуно јасно шта је заиста важно , • Сажетост – у случају двоумљења, много је боље прекратко, него предуго, • Додатне стимулације – радити са примерима које ученици/ учесници могу довести у везу са датом темом.
Материјал	<p>Текстови које треба да припреме наставници/модератори /наставници инструктори пре него што их искористе у учионици.</p>
Примери	<p>Текст који описује комбинацију маркетинга и критеријуме анализе добрих маркетиншких приступа са доказима зашто други могу бити неуспешни. Такав текст може бити веома специфичан у разматрању различитих врста трошкова (уз пример) и дајући савете како израчунавати цене за појединачан производ специфичног тржишта.</p> <p>Проучавање овог текста референци би се могло искористити за рад по групама где би се 5 различитих маркетиншких приступа упоређивало и анализирано.</p>
Ток обуке	<p>Овај метод је могуће искористити у фази информисања.</p>